

Svenska Ishockeyförbundet
Elittränarutbildning
2007-01-29

Ytterzonstekningar, spel fem mot fem
- i svensk elitishockey

Ulf Lundberg

Handledare: Claes-Göran Wallin

Sammanfattning

Det här arbetet handlar om ytterzonstekningar i spel fem mot fem, i svensk elitishockey. Syftet är att åskådliggöra olika tekningsuppställningar i svensk elitishockey och att utreda meningen med respektive uppställning. I det ingår varje spelares roll i händelse av vunen, oavgjord respektive förlorad tekning.

Metoden som använts är intervjuer med ansvariga tränare i tre elitserielag. En frågeställning var hur mycket som är förutbestämt från tränarhåll respektive upp till spelarna, när det gäller agerande vid tekningar. Utöver intervjuerna kommer materialet till arbetet från matchobservationer på plats och matcher sända på tv, samt en insamling av skriven litteratur.

Resultaten visar att mycket är upp till spelarna att lösa, då spelet är mycket komplext och snabbt. Kommunikationen framstår som mycket viktig. Klara grundregler för uppställning och ansvar efter att pucken släppts finns. Allt beroende på vilken situation som uppstår. Likaså finns en mängd varianter i anfallszon men också i försvarszon. Tekningarna framställs som ett mycket betydelsefullt moment.

Innehållsförteckning

Sammanfattning

1. Inledning	sid. 1
2. Bakgrund	sid. 2
2.1 Tidigare litteratur	sid. 3
2.2 Tekning i egen zon betyder mest	sid. 5
2.3 Antalet ytterzonstekningar i spel fem mot fem	sid. 6
3. Syfte och frågeställning	sid. 6
4. Metod	sid. 6
4.1 Urval	sid. 6
5. Resultat	sid. 7
6. Diskussion	sid. 17
Referenslista	

1. Inledning

Den svenska Elitserien benämns av många som världens näst bästa ishockeyliga efter National Hockey League i Nordamerika. Elitserien 2006-2007 är poängmässigt jämnare än på länge, skillnaden mellan lagens kapacitet är inte längre lika stor. Detta i takt med att varje match är väldigt viktig eftersom resultatet och ekonomin går hand i hand. Sponsorer, publik, klubbstyrelser och inte minst media skapar ett stort tryck på tränarna och lagen att vinna matcher. Ingen klubb har egentligen råd med det tapp en degradering till Allsvenskan innebär ekonomiskt. Många slutspelsmatcher på hemmaplan ger goda intäkter.

Att det är ”små marginaler” som avgör matcherna hör man ofta tränarna säga. För att ha de där små marginalerna på sin sida oftare än motståndarna krävs stor skicklighet i små detaljer som spelet ishockey är fullt av. Det gäller att behärska detaljerna både individuellt och som lag. Precis som i andra lagbollspel räcker det inte med en rad duktiga individer, ty dessa måste också kommunicera och samarbeta i match efter match. Tränarnas inte helt lätta uppgift är att se till att så sker.

Tekningar kan ses som ett moment innehållande många viktiga små detaljer. Från ögonblicket domaren släpper pucken är det en hel del som ska klaffa för att laget ska kunna ha pucken i besittning. Tekarens reaktiva och tekniska färdigheter för att få pucken åt det håll han önskar är självklart en viktig del. Detta arbete handlar dock främst om samarbetet mellan alla fem spelare. Hur man ställer upp både i anfallszon och försvarszon, varför man ställer upp som man gör och vilken uppgift respektive spelare har i händelse av vunnen/förlorad/oavgjord tekning.

Ett område om tekningar generellt och alla tekningar skulle bli väldigt brett. Jag har valt att studera tekningar i svensk elitishockey utifrån tekningssuppställningar i ytterzonerna. Tanken bakom det består av två fundamentala frågor: vad går spelet ut på? och var avgörs matcherna?. Tekningarna närmast målen bör således vara av mycket stor betydelse. Dessutom har jag valt att koncentrera mig på den naturliga spelformen fem mot fem.

spelade matcher. Viktigt att veta är också att även tekningar i mittzon, som inte detta arbete berör, naturligtvis är inräknade.

Vad är signifikativt för en duktig tekare?

Reaktionssnabb –Att snabbt handla efter att pucken släpps.

Bra tajming –Att agera blixtsnabbt när pucken väl släppts och inte innan med tanke på risken att bli bortbytt.

Stark –Att kunna vinna eller åtminstone inte förlora brytsituationer.

Utvecklad spelförståelse –Att kunna läsa både tekningsmotståndaren och hela situationen

Listig –Att ha ”en räv bakom örat” och kunna utnyttja situationer till lagets fördel

Irrationell –Att överraska genom att göra det oväntade.

Alla fem utespelare är dock i allra högsta grad involverade i tekningen. Kommunikationen i femman är oerhört viktig för att en vunnen tekning ska kunna förvaltas på bästa sätt. Det är den också när tekningen förloras, då situationen måste lösas på ett sätt så att man så fort som möjligt kan återvinna pucken. Samspel och dynamik i femman får ses som betydelsefulla ledord. Detta måste tränas såväl praktiskt som teoretiskt på och i samband med träningar och tryckas på innan och under match, för att fungera i skarpa lägen.

2.1 Tidigare litteratur

Det mesta som går att läsa om ämnet rör tekarens tekniska färdigheter för att få pucken dit han vill ha den. Det finns dock viss litteratur som rör taktiken och samspelet i uppställning och roller/uppgifter:

Ställ inte upp för tekning innan du är redo. Ta ett djupt andetag, kontrollera var dina lagkamrater står, placera klubbspetsen i ytterkanten av tekningscirkeln och ge akt på domarens hand.⁴ Rossiter skriver vidare att när du står i tekningscirkeln är det du som är boss. Sker tekningen i egen zon måste du låta målvakten veta vad du ska göra. Målvaktens vetskap om tekaren/femmans plan är en aspekt som kanske mer sällan belyses.

I Svenska Ishockeyförbundets *Ishockey –träning och spel* från 1986 under rubriken ”Varje spelare har viktiga uppgifter” går att läsa:

Om tekaren vinner tekningen är det naturligtvis viktigt att veta var man sedan ska passa pucken. Det är inte bara tekaren som avgör om nedsläppet ska bli framgångsrikt eller inte, ty varje spelare har sin speciella uppgift. Det får absolut inte vara så att bara tekaren vet vad han skall göra med pucken vid nedsläppet. Det får inte förekomma att tekarens medspelare bara tittar på vad tekaren gör, utan alla på isen måste delta i tekningen och veta exakt vad de skall göra, både om tekaren vinner eller förlorar pucken.⁵

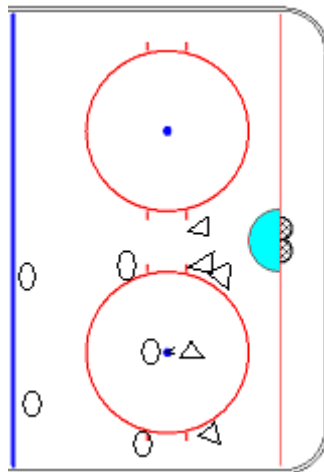
Vidare menas att vid träning av tekning gäller samma regel som vid så många andra inlärningsstillfällen att träningsituationen skall vara så matchlik som möjligt. Det innebär att hela momentet skall tränas ut både tekningsteknik, uppställningar och övriga spelares uppgifter. För att få träningen så autentisk som möjligt kan t ex en linjedomares medverkan vara mycket värd. Tyvärr kan en rädsla från både klubbar och domare finnas i det sammanhanget. Ingen av parterna vill bli beskyllda eller misstänkta för att sådan gemensam

⁴ Sean Rossiter; *Träna hockey med NHL*, Bonnier Carlsen 1996, s. 40+43

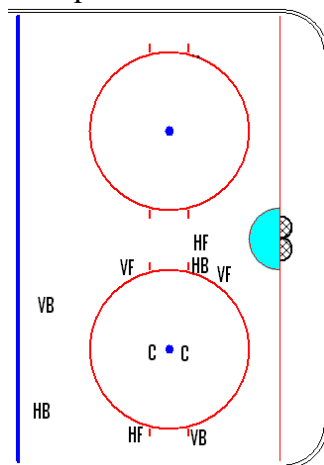
⁵ Svenska Ishockeyförbundet, Utbildningskommittén; *Ishockey –träning och spel*, 1986, s. 81-83.

träning påverkar samma aktörers agerande under match. I ovan nämnd bok finns ett avsnitt om tekningsuppställningar i egen zon, mittzon och anfallszon. Handlande vid vinst respektive förlust av teckningen åskådliggörs. Det skrivs dock inget om oavgjord teckning. Det framgår inte heller vilken spelare (back, center, forward) som gör vad.

Nedan illustreras den vanligaste uppställningen i dagens elitseriehockey, att döma av de trettiotal matcher jag har sett på plats respektive på tv i årets Elitserie 2006-2007.

Ellips = Spelare i anfallande lag
 Triangel = Spelare i försvarande lag

Samma bild som ovan men med spelarposition angiven.

HF = Högerforward
 VF = Vänsterforward
 C = Center
 HB = Högerback
 VB = Vänsterback

2.2 Tekning i egen zon betyder mest

När det gäller tekningar i egen zon kan man helt vända på det resonemang man har kring tekningar i anfallszon. Hur ska vi göra för att försvåra så mycket som möjligt för anfallande lag?, vilken roll har och vad förväntas av respektive spelare vid tekningsvinst/tekningsförlust samt vid fryst läge?, d v s när tekningen kan betraktas som oavgjord och pucken stannar i tekningscirkeln. En oavgjord teknig i egen zon kan oftast ses som en bra insats av tekaren eftersom medspelarna då ges tid att ta sina markeringar utan att motståndarlaget har kontroll över pucken. Önskvärt är naturligtvis att vinna tekningen, men allra viktigast är att vinna tid så inte motståndarna får vara omarkerade och äga puck de värdefulla tiondelarna.

En mer optimistisk syn på tekningar i egen zon är att hela tiden sträva efter att få börja med pucken, för att kunna starta ett nytt anfall. Att bara resonera så och även där gå för tekningsvinst förefaller dock våghalsigt. Om inte laget är i ett läge i matchen då man måste chansa vill säga. Planen kan då exempelvis bestå i att en av backarna tar puck, slår den i rundeln och bortre forwarden har stuckit för att skapa hög avlastning direkt pucken släpptes.

Förlorad teknig i egen zon är det mest kännbara för ett lag. Generellt kan man säga att det fästes större vikt vid att inte förlora en teknig i egen zon jämfört med att vinna en i anfallszon. Eftersom många tränare i dagens mycket resultatnriktade elitishockey bygger lagets spel på ett starkt försvar. Man börjar m a o i bakre änden och går framåt prioriteringsmässigt.

Bytesordningen spelar en viss roll i ämnet. Det är viktigt att såväl coacher som spelare vet vad som verkligen gäller för att inte laget ska dra på sig varning eller lagstraff i onödan. Gästande lag ska i ett spelstopp så fort som möjligt placera en ”uppställning” klar för spel. Domaren tar därefter upp sin arm vilket indikerar att hemmalaget har fem sekunder på sig göra samma sak. När domaren sedan tar ner sin arm blåser linjemannen i visselpipan. Från det har båda lagen fem sekunder på sig att ställa upp. Vid slutet av dessa fem sekunder, eller tidigare om båda lagens tekande spelare är redo, släpps pucken.⁶ Anfallande lags tekare skall placera klubben i isen först, tätt följt av försvarande lag. Ställer tekaren eller någon medspelare upp fel blir tekaren bortbytt. Skulle samma sak upprepas med tekarens ersättare följer utvisning.⁷

Ny regel för säsongen 2006-2007 är att alla ytterzonstekningar sker på tekningspunkterna i cirklarna.⁸ Tidigare har pucken vid passningsoff-side och puck över sarg släppts från den punkt det skett i en tänkt linje mellan off-sidepunkten och ytterzonspunkten.

Nolltoleransen mot spelförstörande moment (nya bedömningsdirektiv för säsongen 2006-2007) gör att förhållandevis få ytterzonstekningar, sker i spel fem mot fem. Detta följaktligen beroende på numerära över- respektive underlägen.

⁶ <http://www.swehockey.se> > Dokumentbank > Regelboken s. 44-45

⁷ Ibid., s. 53

⁸ <http://www.swehockey.se> > Regelnyheter med justeringar och ändringar 2006.

2.3 Antalet ytterzonstekningar i spel fem mot fem

För att skapa mig en bild av ungefär hur många ytterzonstekningar i spel fem mot fem som uppstår i en elitseriematch genomförde jag en liten förstudie. Jag räknade antal sådana teckningar i tre matcher (samtliga sända på Canal+ Sport):

18/9 Skellefteå AIK – Brynäs IF (9-8)	Totalt 17
28/9 Frölunda Indians – HV 71 (13-13)	Totalt 26
7/10 Färjestads BK – HV 71 (1-11)	Totalt 12

Siffrorna inom parentes anger antal teckningar i anfallszon i spel fem mot fem för respektive lag och siffrorna i högerkanten det totala antalet. Givetvis styrs den summan av matchkaraktären. Numerära över- och underlägen, spel 4 mot 4 och 3 mot 3, antalet icingar och målvaktsblockeringar, avsiktliga offsidessamt passningsoffsidessamt från egen zon är faktorer i sammanhanget. Utöver det även puck out i de fall pucken touchar något på sin väg över sargen och därav inte renderar i utvisning. Pucken släpps då i teckningscirkeln.

3. Syfte och frågeställning

Syftet med arbetet är att åskådliggöra olika tekningsuppställningar i ytterzonerna, spel fem mot fem, i svensk elitishockey. Dessutom utreda meningen med respektive uppställning och varje spelares roll i händelse av vunen, oavgjord respektive förlorad teckning. Samt få svar på frågeställningen om hur mycket av det som är förutbestämt från tränarhåll respektive är upp till spelarna.

4. Metod

Metoden jag har använt mig av är intervjuer med ansvariga tränare i tre elitserielag, analys av tv-sända matcher, samt matchobservationer på plats. Utöver det har jag samlat skriven litteratur företrädesvis från Biblioteket på Gymnastik- och Idrottshögskolan.

4.1 Urval

Valet av elitserietränare grundar sig på dels deras erfarenhet i branschen, men också på att jag trodde mig veta att de tre jag intervjuade hade mycket att tillföra i just ämnet mitt arbete rör.

5. Resultat

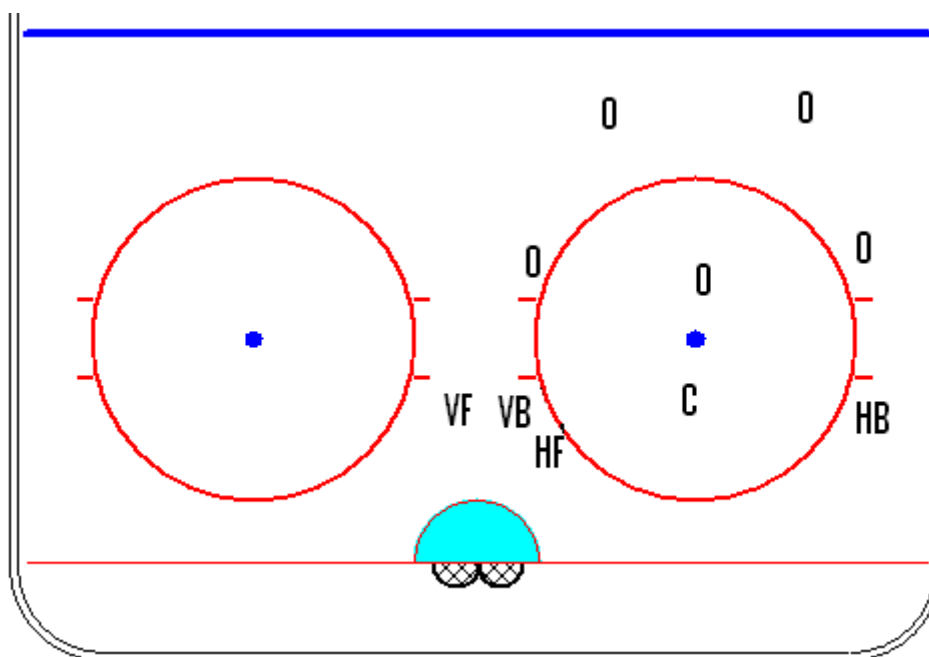
För att som läsare lätt kunna hänga med i redovisningen av tränarintervjuerna har jag valt att ställa upp tränarna var för sig och frågorna likaså. Den sista frågan i respektive intervju är inom parentes därför att den ej handlar om spel fem mot fem.

Tränare A

Vilka fasta tekningsuppställningar har ni i:

a) försvarszon?

I försvarszon (se nedan). Allra oftast uppställning för att undvika förlust. D v s minst oavgjort. Om man ändå förlorar tekningen gäller det för forwards att snabbt komma ut på motståndarnas backar och rent fysiskt vara i deras skottlinje. För center att ha koll på den han tekat mot och för backarna att stå mellan egen målvakt och forward, nära! Hur tekningsuppställningen i egen zon ser ut måste alltså givetvis avgöras efter hur motståndaren ställer upp. Domarnas snabba blåsnings + max 5 sekunder till nedsläpp ställer krav på ett mycket snabbt och vaket agerande.

b) anfallszon?

I anfallszon (se nedan). Självklart är målet att komma till avslut så fort som möjligt. Allra helst skapa sidledsflyttning för målvakten, d v s passa pucken över centrallinjen innan avslutet. Om pucken går bak till back gäller det för forwards och center att inom reglernas rāmärken försöka fördröja försvarande lags jakt på att nå sina markeringar. Här är domarnas snabba tempo till nedsläpp en faktor man kan dra nytta av genom att snabbt ställa upp och därigenom öka pressen på försvarande lag. På ritningen ovan ges möjlighet till en variant av en s k "Bossy". Detta om pucken vinnns och rätt tajming föreligger. VF ser till att VB får puck.

Kan du ge ett exempel på en variant i anfallszon?

Se frågan om fasta tekningsuppställningar ovan.

Hur mycket och hur tränar ni på tekningar?

Tränare A tycker inte att man tränar så mycket tekningar med hela femmorna som man kanske borde. Ofta startar man spelövningar med nerlägg eller med pucken från en speciell position på banan. Däremot händer det då och då att man samlar ihop bara tekarna och övar. Det man jobbar med då är framförallt deras tekniska färdigheter. Låsningar, snabbhet, agerande mot "leftare" och "rightare". I det ligger ju också en hel del taktiska inslag, man måste ha en plan när man ställer upp för tekning. Ett forum skapas automatiskt vid sådana samlingar, då tekarna i laget kan bjuda på tips sinsemellan. I hans klubb förekommer det inte att man tar in exempelvis linjedomare för att få tekningarna proffsigt släppta.

Har nya regeltolkningen förändrat taktiken vid tekningar?

Den nya tolkningen av reglerna och nolltoleransen mot spelförstörande moment förändrat tankesättet något vid tekningar, menar Tränare A. Man får t ex ha klubban mellan benen på motståndaren, men om denne rör på sig och låter benen gå blir det utvisning direkt. Försiktighet krävs vid screening och fasthållningar. Svårt att veta riktigt hur man ska förhålla sig till det eftersom många domare "silar mygg och sväljer kameler". Dessutom varierar toleransen ganska mycket beroende på vem som dömer.

(6-5 repektive 6-4, några speciella uppställningar?)

Tänket i båda fallen handlar om att när pucken väl är släppt och i lagets ägo skapa områden med 2 mot 1. På själva tekningen hänger mycket på att medspelare snabbt kommer in och hämtar puck. Om man förlorar tekningen är det inget annat som gäller än att två spelare störtar/pressar med full kraft mot puck.

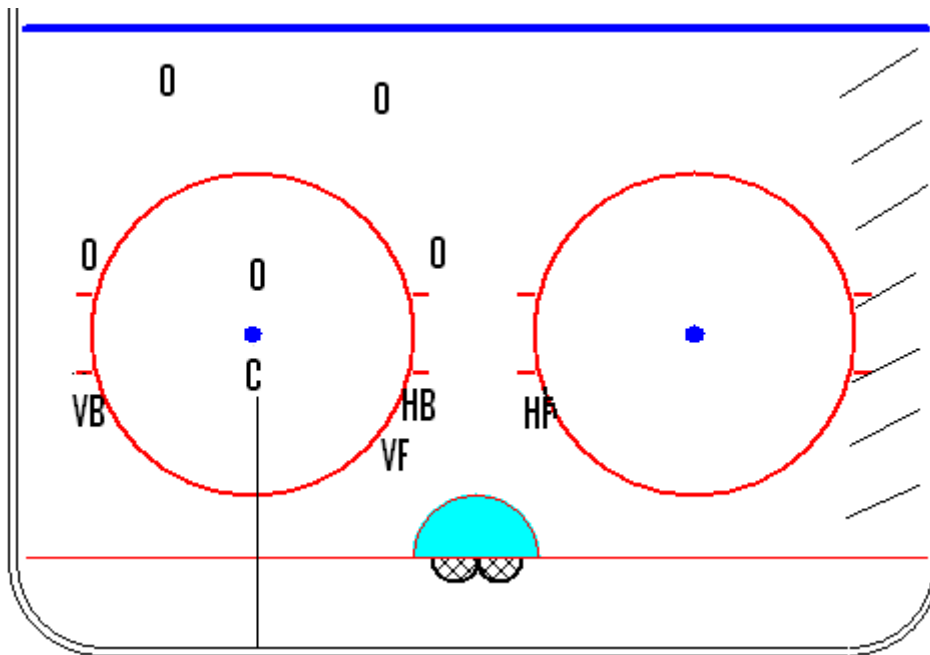
Tränare B

Vilka fasta tekningsuppställningar har ni i:

a) försvarszon?

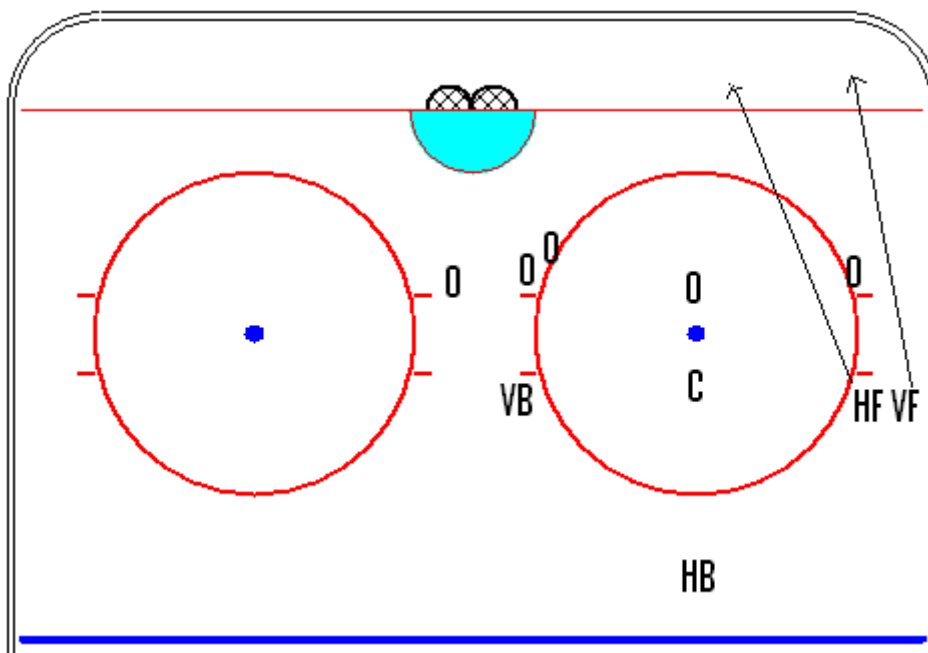
Vid tekningsvinst har man delat upp halva zonen (nord-syd) i ytterligare en halva som skiljs åt av en tänkt linje jäms med tekningspunkten (se bild). Om pucken vinnas ner mot hörnet är det spelaren där ute, oftast back, som tar puck. Hamnar pucken i andra området är det forward som tar puck. I båda fallen är det upp till borte forward att visa sig i fickan (se streckat område) för att avlasta och förhoppningsvis kunna gå till ett snabbt anfall.

Vid tekningsförlust gäller det att snabbt komma ut på och ligga nära sin spelare. Yttre forward har till uppgift att hitta närmsta vägen till motståndarnas yttre (mot sargen) back. Anledningen till att inte forwarden framför mål i uppställningen ska gå mot honom är att det är relativt lätt för motståndarna att stänga den vägen. För övriga gäller det att verkligen vara alerta och, utan att bli utvisade, försvara så mycket som möjligt.

b) anfallszon?

Här handlar det om att ta teckningarna på lika stort allvar som i försvarszon. Att i första hand tekaren, men i lika hög grad de övriga fyra är alerta och försöker ta vara på den målchans en bra teckning kan innebära. Tränare B trycker att det stora ledordet är *kreativitet*. Han ser en tydlig risk att hämma kreativiteten om man som tränare börjar styra upp även teckningarna i anfallszon. Det är mycket upp till tekaren som är chef över teckningsmomentet. Ovan ett inte helt vanligt sätt att ställa upp, som laget ibland använder sig av. Tanken är att rentav låta motståndaren vinna teckningen klockrent för att med två spelare kunna störta och återvinna pucken snabbt.

Hur mycket är förutbestämt?

Vissa generella riktlinjer när det gäller tekningar i egen zon är uppdragna och genomgångna med hela laget. Det handlar mycket om att alla ska vara alerta och snabba i tanken. Exempelvis den spelare som tar puck vid tekningsvinst i egen zon måste agera mycket snabbt. Han har mycket fort en spelare på sig och måste spela ifrån sig pucken bestämt samt till rätt adress.

Vidare försöker man hålla ihop enheterna ganska intakt för att man ska kunna prata mycket och vara samspelade i skarpa lägen. Tränare B säger att man sitter mycket femvis och diskuterar. Där kommer återigen kreativiteten in. De flesta av de varianter man kan se på match kommer fram i en sådan process.

Hur mycket och hur tränar ni på tekningar?

Tränar mycket. Nästan varje träning. Man har dock aldrig tagit in någon domare på träningen.

Har nya regeltolkningen förändrat taktiken vid tekningar i egen zon (hålla i, screens, sätta klubban mellan benen o s v)?

Vi förberedde oss mycket innan serien på att det skulle bli annorlunda med nya regeltolkningen. Vi lade upp stor del av träningen med hänsyn till det. En av domarna var här och presenterade Svenska Ishockeyförbundets dvd med regelnyheter och bedömningsdirektiv. Tyvärr höll det inte speciellt länge tycker han. De tydliga ”ryggsäckarna” och fasthållningarna med två händer tar man fortfarande. I övrigt är dock allt tillbaks som förut. Detta är väldigt synd och spelarna vet inte vad de får och inte får göra. Dessutom varierar toleransen mycket mellan de olika domarna. I det här skedet av serien hålls det i och interferas mycket i tekningssituationerna.

Egen zon: Ställer ni upp för förlorad tekning?

De rutinerade spelarna klarar oftast av att åtminstone låsa läget. I deras tänk finns sällan någon offensiv aspekt vid tek i egen zon. En del yngre spelare kan dock bli ivriga att snabbt komma ur zon för att gå till anfall. Allt som oftast straffar det sig.

Anfallszon: Ställer ni upp för tekningsvinst?

Ja. Ibland kan man dock välja en uppställning som faktiskt går ut på att motståndaren ska vinna klokrent för att sedan störta med två spelare. Man ställer då ut två spelare vid sargen. Denna variant används nästan uteslutande i PP dock.

Vem avgör vilket?

Enkelt beskrivet så sätter tränaren in spelaren som sedan ska lösa situationen på planen. Självklart jobbar man med feed-back och påminnelser.

Kan du ge ett exempel på en tekningsvariant i anfallszonen?

Vad som är ganska kul är att en "Bossy" kan fungera fortfarande. Den kräver dock timing och att motståndaren är lite passiva.

(6-5 respektive 6-4, någon speciell uppställning?)

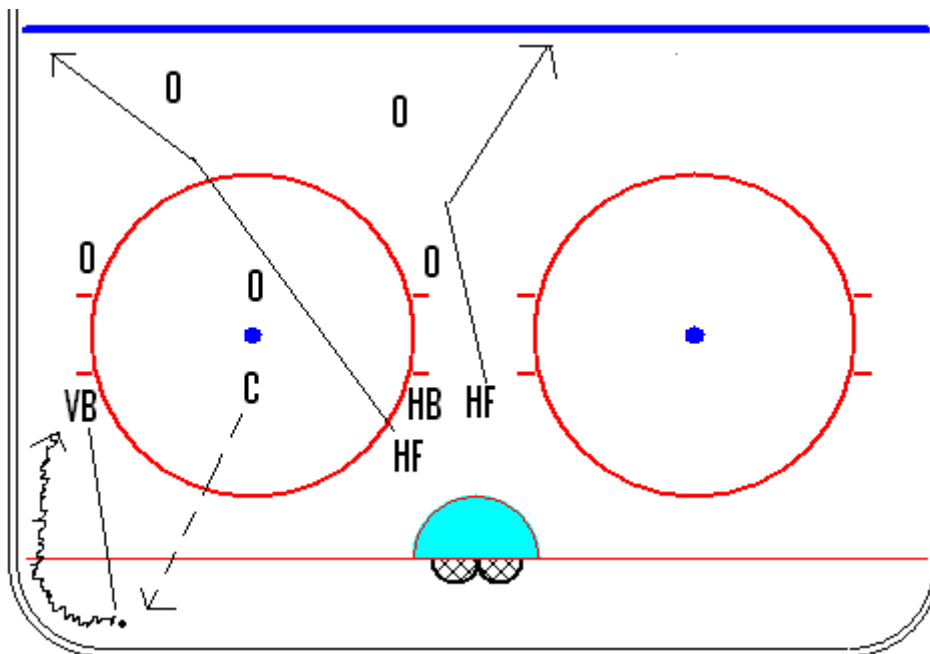
Två forwards ut (mot sarg).

Tränare C

Vilka fasta tekningsuppställningar har ni i:

a) försvarszon?

Det är nästan uteslutande upp till centrarna. När intervjun gjordes hade laget (efter nästan halva grundserien) samtliga fyra centrar bland de 22 bästa i Elitserien vad gäller procentuellt vunna tekningar. Den bäste av dem låg på 59,5 % (Referens in?). Därav kan man som tränare ge dessa killar stort förtroende i dirigerandet av medspelare i uppställningsfasen. När pucken väl är släppt gäller det att snabbt läsa av den situation som uppstår och handla därefter. Generellt sett ställer man ut back mot sarg, eftersom motståndaren allt som oftast har en forward där. Det är emellertid inte självklart att denne vid tekningsvinst väljer att transportera eller passa pucken bakom mål, utan istället väljer en avledande manöver för att sedan gå upp på samma sida (se bild nedan).

b) anfallszon?

Varje femma har egna varianter. De ges ganska mycket egen tid vid genomgångar femvis. Dock med några punkter att ta upp. Tekningar är en sådan punkt som nästan alltid återkommer. Ibland på så vis att centern av tränarna får uppgiften att med hjälp av övriga

femman lösa en motsändares tekningsuppställning. Vissa gånger även så pass styrt att femman både får uppgiften och lösningen att memorera in. Detta i de fall då tränarna vill ha agerandet på ett visst sätt mot en motståndares taktiska desposition. Det kan låta ”flummigt” men karaktären på spelet hockey kräver att man tar tillvara på det tillfälle/den möjlighet som ges.

Hur mycket är förutbestämt?

Väldigt lite ligger förutbestämt generellt över hela linjen. Man är dock noga med att påpeka t ex vikten av att inte hamna i screens mot lag som är duktiga på att sätta sådana för att få mer tid oattackerade med pucken. Botemedlet mot det är ju att vara väldigt skärpt, röra på fötterna och kommunicera mycket på isen.

Egen zon: Ställer ni upp för förlorad tekning?

Det gör man på sätt och vis. Vore oklokt att inte göra det. Å andra sidan finns det från det utgångsläget helt klart även ett tänk att så fort som möjligt förflytta spelet ner i anfallszon.

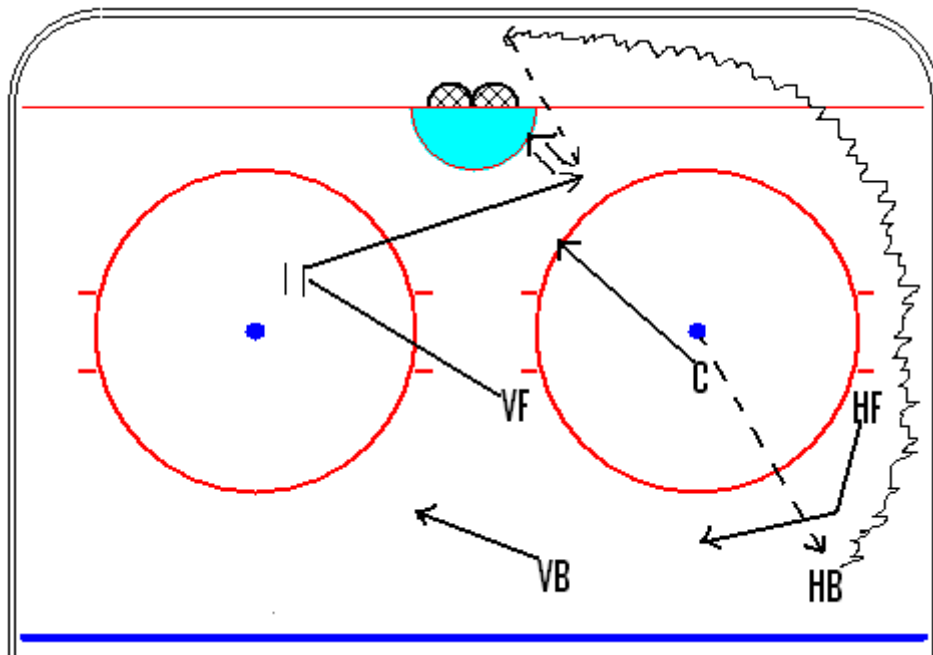
Man har diskuterat att på uppställningen ha båda backarna framför mål av den enkla anledningen att det är den ytan som är viktigast att försvara. Tekningarna har dock generellt fungerat bra och ska man ändra uppgifterna finns en risk att osäkerheten kommer smygande.

Anfallszon: Ställer ni upp för tekningsvinst?

Ja, absolut. Vid känsliga lägen i matcherna är man dock extra mån om att hitta snabbt tillbaks till 2-2-1 om pucken förloras och man inte har möjlighet att sätta en bra press.

Kan du ge ett exempel på en tekningsvariant i anfallszon?

Det man vill uppnå med ytterforwards åkmönster enligt nedan är att motståndarnas yttre spelare (oftast back) måste göra ett val. Endera försöka hänga på sin forward på ovansidan av centrarna, med risken att inte hinna med, eller ett försöka genskjuta med risken att fastna på vägen. Nackdelen med varianten är att HF glider bort ifrån ytan framför mål och hamnar ut mot hörnet för en stund.

5.2 Ett bra exempel

Nedan ett åskådliggörande av hur man som tränare enkelt och tydligt kan styra upp spelarnas roller. Källan är Anders Forsberg, Huvudcoach för Sveriges Team 17.

Uppgifterna/rollerna är följande vid tekning i egen zon, spel fem mot fem:

Center	Chef! Ska dirigera.
Back 1	Ansvarar för sin forward. Håller upp vid puckvinst.
Back 2	Ansvarar för området framför mål. Hämtar puck vid vinst.
Forward 1	Ansvarar för yttre back. Håller upp vid puckvinst och tar bredd.
Forward 2	Ansvarar för ytan framför mål. Ansvarar för sin back. Breddar på sin sida vid puckvinst.

6. Diskussion

Samtliga tre tränare som jag intervjuade poängterade vid ett flertal tillfällen att mycket är upp till spelarna på isen. Det är de som måste agera blixtsnabbt och intuitivt på de många situationer som uppstår under en match. Ishockey är ju inte kallat ”det snabbaste spelet i världen” för intet. Frågan är dock om inte även varje spelares handlande vid tekningar kommer att styras upp mer och mer i takt med klubbarnas ökade satsning på matchanalyser. De flesta elitklubbarna har idag en videocoach som under spelets gång, med hjälp av modern teknik, kan ”tagga” och kategorisera en mängd specifika situationer. För att sedan kunna visa upp t o m i periodpauserna om coacherna i båset så önskar.

Tränarna är helt överens om tekningarnas stora betydelse. Liksom att det vilar ett stort ansvar på tekaren som är chef över medspelarna i det momentet. Han är således en mycket viktig kugge. Som tränare är man tämligen beroende av att ha duktiga tekare. Jag vill dock hävda att en vunnen tekning, oavsett om det är i försvars- eller anfallszon, inte är så mycket värd om inte övriga fyra spelare kuggar i och är helt klara över sina uppgifter. Med tanke på det kanske det är lite anmärkningsvärt att man inte tränar tekningar praktiskt med hela femman mer än man gör. Som jag uppfattar det är man däremot mån om att ta upp det på teorigenomgångar inför match. Med 55 seriematcher plus slutspel eller kvalserie (om laget inte kommer nia eller tia vill säga) under en säsong blir antalet isträningar relativt begränsat. Samtidigt som tränarna också vill lägga träningstid på andra spelmoment. T ex vill man starta många spelövningar på liggande puck, istället för med tekning, för att simulera spelvändningar. Snabba sådana är ju som bekant också en viktig ingrediens i ett vinnande lags spel.

Jag tycker man ska bjuda in en linjedomare förslagsvis till ett ispass varannan vecka. Detta med syftet är att få tekningarna så matchlika som möjligt, både i fråga om korrekta uppställningar och nedsläpp. Något som bör vara i båda parter intresse. Ett exempel på lämplig övning kan vara följande *Tekningstävling*⁹ femmorna emellan:

Det anfallande laget får 10 sekunders ”time out” att planera en offensiv tekningsuppställning. Därefter släpps pucken och båda lagen får 10 sekunders tid att skjuta ett skott på mål respektive kontrollera pucken i mittzon. Lyckas något lag får de en poäng. Efter varje tekning byter lagen plats med varandra. Först till 6 poäng vinner. Mål är lika med vinst!

Denna övning förbereds bäst redan i omklädningsrummet eller ännu bättre som ett grupparbete vid en teorigenomgång, där spelarna i lugn och ro kan sitta runt en taktiktavla och planera sina tekningsuppställningar. Oerhört viktigt att man gör klart i femman vem som övertar ansvaret och tar tekningen om förstetekaren blir bortbytt. Likaså att förstetekaren är helt klar över vilken roll han då faller in i. Inte sällan ser man i dagens elitishockey hur tveksamheter i rollfördelningen uppstår så fort ett lags förstetekare blir bortbytt.

Den enda medicin jag vet mot missförstånd i tekningsmomentet, precis som i alla moment, är kommunikation. Kommunikationen kan dock vara både verbal och kroppslig. Innan pucken släpps hinner man oftast kommunicera verbalt. Detta behövs oftast bara i de fall då motståndaren ställer upp okonventionellt och/eller man anar att de tänkt sig en variant. Vad

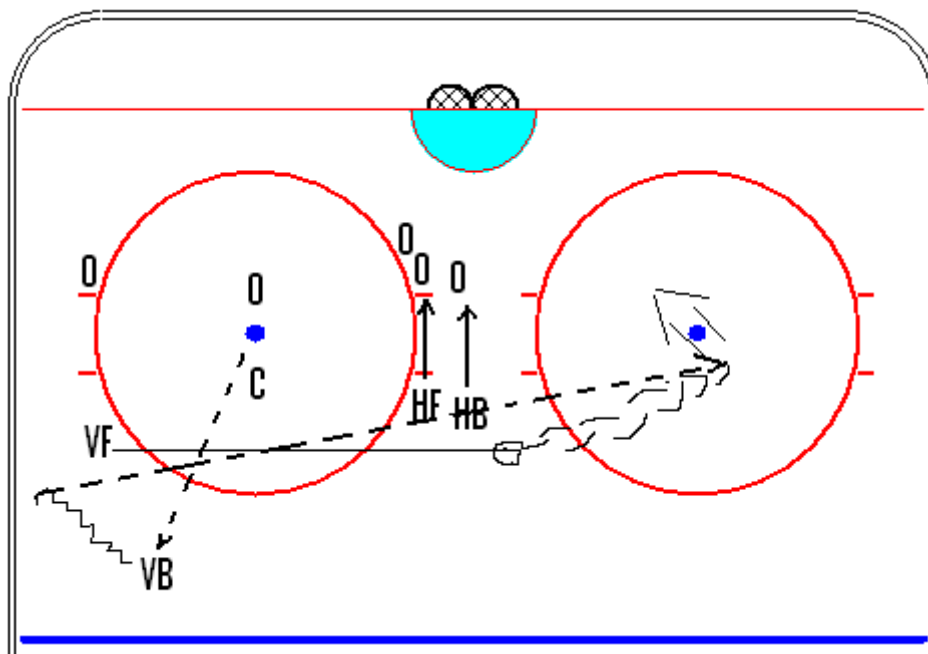
⁹ Svenska Ishockeyförbundet, Utvecklingsavdelningen; *Vägen till ELIT del 2 2007*, Björnkinding, s. 28

som sällan sker är att man som spelare påminner varandra i syfte att hålla rollerna aktuella. Kan tyckas onödigt att säga väl intränade mer eller mindre självklarheter, men hellre det än att endast påminna lagkamraterna i blåset efter insläppt mål.

Den kroppsliga kommunikationen i ishockey handlar för mig väldigt mycket om tydlighet. Jag har hört flera tränare inklusive mig själv säga ”bättre att göra helt fel, men genomföra det man tänkt än att göra halvfel och försöka rätta till”. Det är nämligen betydligt lättare att som medspelare anpassa sig till situationen om den som gör något annat än det förutbestämda åtminstone gör det helhjärtat och rejält. Ett konkret exempel kan vara när en tekare förlorar nedsläppet klockrent i egen zon och istället för att hålla motståndarnas tekare följer puckens väg upp till back. Skadan är redan skedd och det bästa han kan göra är att fullgöra åkningen ordentligt och ligga i skottlinjen. Förhoppningsvis hinner forwarden uppfatta situationen och markera deras tekare d v s ta centerns egentliga roll. Om centern kommer på efter halva åkningen att det är fel och återvänder försätts laget i vad jag kallar ”Ska du eller jag?-situationer”. Sådana straffar sig oftast mycket fort.

Vid oavgjord tekning d v s när pucken blir liggande i tekningscirkeln och det är oklart vem som vunnit den finns risk för tveksamhet och otydligt agerande. Ett sätt att undvika det är att positionerna i anfall och försvar är likadana. Konkret innebär det att forwarden initialt går mot sin back direkt pucken släpps oavsett vinst, förlust eller oavgjort. För att därefter när situationen klarnar spela utifrån ett anfalls- eller försvarstänk.

Det har vid intervjuerna framkommit att den grundvariant man många gånger utgår ifrån och modifierar är en s k Bossy. Mike Bossy var en storspelare i New York Islanders mellan åren 1977-1987.¹⁰ Han har fått ge namn åt nedanstående tekningsvariant:

Bossy används används också med fördel i spel 6-5. Tanken är att en spelare ska bli bortglömd och/eller mycket svårmarkerad. Samt att målvakten ska tvingas göra en lång sidledsförflyttning när pucken spelas över centrollinjen.

¹⁰ <http://www.legendsofhokey.net>

När det gäller fördelning av uppgifter och överenskommelser i ett lag tycker jag det är intressant med exempelvis Tränare B:s sätt att dela av även halva zonen i tvådelar. Vilket gör att puckhämtaruppgiften varierar mellan två olika positioner i uppställningen, beroende på var pucken hamnar vid vinst. Jag tror inte att ishockeyn varken ska eller kommer att bli uppstyrd från coachhåll på samma sätt som t ex amerikansk fotboll. Däremot tror jag att både en hel del tydliga övergripande riktlinjer och vissa uppgörelser på detaljnivå är helt nödvändigt. Speciellt med så många matcher som spelas och så många nya spelare som kommer och går innan och under säsong. Varje spelare måste kort och gott veta vad som förväntas av honom vid tekningsvinst respektive förlust.

Ishockey är ett samtidigt individuellt och kollektivt spel. Var och en måste sköta sina uppgifter på rätt sätt om laget ska fungera väl och, samtidigt, laget måste fungera väl, om den enskilde ska få utrymme för sina individuella insatser.¹¹ Tekningar är en bara en del av detta komplexa spel, men tekningar avgör matcher.

¹¹ Lasse Falk m fl; *Gehörsträning*, SISU Idrottsböcker 1997, s. 95

Referenslista

Litteratur:

Svenska Ishockeyförbundet, Utbildningskommittén; *Ishockey –träning och spel*, 1986, s. 81-83.

Svenska Ishockeyförbundet, Utvecklingsavdelningen; *Vägen till ELIT del 2 2007*, Björn kinding, s. 28

Lasse Falk m fl; *Gehörsträning*, SISU Idrottsböcker 1997, s. 95

Sean Rossiter; *Träna hockey med NHL*, Bonnier Carlsen 1996, s. 40+43

Sven Tumba; *Tumbas Ishockeyskola*, Almqvist & Wiksell 1959, s. 61-62

Elektroniska källor:

<http://www.swehockey.se> > Regelryheter med justeringar och ändringar 2006.

<http://www.swehockey.se> > Dokumentbank > Regelboken s. 44-45 + 53

<http://stats.swehockey.se> > Official statistics

<http://www.legendsofhockey.net> > Career statistics

Canal+ Sport 1 och 2

Intervjuer:

Intervju med Tränare A 2007-10-24

Intervju med Tränare B 2007-11-14

Intervju med Tränare C 2007-12-10

Övriga källor:

Anders Forsberg, Huvudcoach Sveriges Team 17